

Γιώτα Κριλή: Ο τελευταίος γεωργός

Το τελευταίο βιβλίο της τριλογίας ιστορικών μυθιστορημάτων της καταξιωμένης συγγραφέως Γιώτας Κριλή αποκλειστικά στον Κόσμο

Μέρος Δέκατο

Ο Ηρακλής έφυγε αμέσως μετά την κηδεία. Το ταξίδι της επιστροφής στην Αθήνα ήταν και μια αναπόληση στο παρελθόν. Ένωθε κουρασμένος και συντριμμένος. Θυμήθηκε το πρώτο του ταξίδι, με τα πόδια από την Αθήνα στο χωριό, τότε πριν γίνει ο σιδηρόδρομος και που βρήκε την αδερφούλα του σακατεμένη. Πονούσε η θύμηση. Πονούσαν και οι εμπειρίες και οι ταπεινώσεις στο ΟΙΝΟΜΑΓΕΙΡΕΙΟΝ του μπάρμπα του. Που κοιμόταν σε μια άκρη στο μαγειρείο σα να ήταν σκυλί. Όμως, εκεί μετέπειτα, γνώρισε τον αδερφοποιτό του Σωκράτη και την αγαπημένη του Ερμιόνη. Κούνησε το κεφάλι και είπε μέσα του. «Ουδέν κακόν αμιγές καλού». Σκέφτηκε τη ζωή του με την Ερμιόνη, τα παιδιά τους, τη δουλειά του ως αρχισερβιτόρος στο καλύτερο καφενείο της Αθήνας και ένωσε μια πληρότητα μέσα του. Χασμουρήθηκε. Η κίνηση του τρένου τού έφερε τον ύπνο.

Έφτασε νύχτα στην Αθήνα. Τα φώτα ήταν σβηστά στα πιο πολλά σπίτια, όμως το δικό του ήταν φωτισμένο. Ανησύχησε. Σαν μπήκε μέσα, τον υποδέχτηκαν χαρούμενοι οι δικοί του και οι φίλοι του.

– Καλωσόρισες, Ηρακλή. Σήμερα είχαμε τρανό συλλαλητήριο στις στήλες του Ολυμπίου Διός για την ένωση της Κρήτης.

– Ο λαός της Αθήνας είναι μαζί μας, δήλωσε ο καπετάν Ροκάκης. Πρόσεξαν το πένθος στο αριστερό του μανίκι και σιώπησαν. Του πρόσφεραν τα συλλυπητήριά τους.

– Ζωή σε λόγου σας, καλή παρηγοριά, αιωνία του η μνήμη.

Οι φίλοι καληνύχτιζαν και έφευγαν. Η οικογένεια μαζεύτηκε γύρω στον Ηρακλή και η Νικολέτα έβαλε τα κλάματα. Την τράβηξε κοντά του και τη χάιδεψε. Τους είπε τα νέα για το θάνατο του γέρου, για την κηδεία που είχε πολύ κόσμο, για τον αρραβώνα της Ελένης. Φαινόταν εξαντλημένος. «Ωρα για ύπνο», είπε ο καπετάν Ροκάκης και σηκώθηκε. Τον ακολούθησαν και οι άλλοι. Η Ερμιόνη έστειλε τα παιδιά να κοιμηθούν και έφερε στο τραπέζι ένα κεσεδάκι γιαούρτι, ψωμί και μέλι.

Ο Ηρακλής κοιμήθηκε σχεδόν ολόκληρη την επόμενη μέρα. Υπήρχε απόλυτη ησυχία στο σπίτι. Τα παιδιά ήταν στο σχολείο. Η Ερμιόνη με τη μάνα της είχαν στήσει εργαστήριο στο υπόγειο, και στο ισόγειο βιτρίνα και χώρο για τις πρόβες. Πάνω από τη βιτρίνα η ταμπέλα: «ΜΟΔΙΣΤΡΑΔΙΚΟΝ ΤΟ ΜΕΡΑΚΙ». Είχαν προσθέσει μία ακόμη ραπτομηχανή και προσλάβει δυο μαθητευόμενες κοπελίτσες. Με την Νικολέτα έγιναν τρεις. Δούλευαν συνέχεια και δεν πρόφταναν τις παραγγελίες.

Όταν γύρισαν τα παιδιά βρήκαν τον πατέρα τους στο κρεβάτι και κάθισαν δίπλα του. Του ζητούσαν νέα για τα αρνάκια τους και τότε θα ξαναπήγαιναν στο χωριό. Τους είπε ότι οι αρνάδες τους ήταν καλά και ότι ο παππούλης άφησε εντολή να τις κρατήσουν στο κοπάδι. Και σαν θα μεγάλωναν, θα έκαναν και κείνες αρνάκια. Σχετικά με το ταξίδι στο χωριό, θα πήγαιναν με την πρώτη ευκαιρία, εφόσον θα έπαιρναν άριστους βαθμούς στα μαθήματά τους.

– Μα μπαμπά, εμείς παίρνουμε καλούς βαθμούς.

– Το ξέρω. Εγώ είπα άριστους.

Εκείνο το βράδυ, ο Ηρακλής παρακολουθούσε τη Νικολέτα που κινούνταν άνετα ανάμεσά τους. Βοήθησε με το σερβίρισμα του φαγητού και κάθισε δίπλα στη Μαρία. Έμοιαζαν αδερφές. Ήταν και η Νικολέτα ξανθιά, η μόνη από όλα τα παιδιά του Γιώργη που είχε μοιάσει του παππούλη. Και η Μαρία την αγαπούσε σαν αδερφή και ζήτησε να μάθει γιατί η Νικολέτα δεν ήξερε να διαβάζει και γιατί δεν πήγαινε μαζί της στο σχολείο. Ο Ηρακλής της εξήγησε ότι ήταν μεγάλη η Νικολέτα για το δημοτικό, αλλά θα φρόντιζε να πάει στο νυχτερινό, όπως πήγαινε και ο Αλέξης πριν φύγει για την Αμερική.

Η Νικολέτα, που σαν κόρη δεν είχε λόγο, δόξαζε την τύχη της που την έφερε στην Αθήνα. Στο χωριό συμεριζόταν το πρόβλημα που είχαν οι δικοί της με τα πολλά κορίτσια και τις προίκες. Ένωθε τα λόγια τους σαν μαχαιριές. «Κοντεύεις και εσύ να γίνεις της παντρειάς. Ωχου! τι θα απογίνουμε οι φτωχοί», έλεγε η μάνα της. Και μια φορά την είχε ακούσει να λέει σε μια θεία της, «Αχ, αν το 'ξερα η καφερή κάθε φορά που είχα στην μπάκα μου τσούπρα, θα κατάπινα το φαρμακερό βοτάνι κι ας

κόλαζα την ψυχή μου». Ήταν ευαίσθητη η Νικολέτα και την έτρωγε το μαράζι. Είχε σκεφτεί να πάει καλόγρια.

Όταν κοιμήθηκαν τα παιδιά, η κυρά Μαρίκα είπε:

– Ηρακλή, η Νικολέτα έχει γίνει το δεξί μου χέρι. Είναι πανέξυπνη και φιλότιμη. Άμα μάθει γράμματα θα γίνει ακόμη καλύτερη. Χαίρομαι που 'ρθε κοντά μας.

– Όλα καλά, λοιπόν. Ο γέρος μου έκανε νύξη να πάρουμε και τη Σταυρούλα. Είναι και κείνη έξυπνη. Τα 'χουν σκούρα με τις προίκες.

– Μακάρι να 'ρθει και η Σταυρούλα. Γιατί να 'χουμε ξένες στη δουλειά; Μας κλέβουν κιόλας. Αναγκάστηκα να διώξω μια. Έκλεβε μπροστά στα μάτια μου. Έπειτα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες του χρόνου θα έχουμε μεγάλη πελατεία, είπε η Ερμιόνη.

Την άλλη μέρα, ο Ηρακλής γύρισε στη δουλειά. Το αφεντικό και οι συνάδερφοι του έκαναν θερμή υποδοχή και τον συλλυπήθηκαν για το θάνατο του πατέρα του. Τον συλλυπόταναν ακόμη και οι γνωστοί του πελάτες. Τους είχε λείψει και του είχαν λείψει. Το καφενείο ήταν σαν δεύτερο σπίτι του.

Με την πρώτη ευκαιρία έγραψε στον αδερφό του το Γιώργη και τον ενημέρωσε για τη Νικολέτα που ήταν καλά και που της άρεσε η Αθήνα. Που η Ερμιόνη είχε ανάγκη από μια ακόμη μαθητευόμενη για τη δουλειά της. Θα μπορούσαν να στείλουν και τη Σταυρούλα. Ο δάσκαλος ο Ελεφάντης θα ερχόταν στην Αθήνα όταν θα έκλεινε το σχολείο για τις θερινές διακοπές. Θα ήταν μια ευκαιρία να φέρει μαζί του και τη Σταυρούλα.

*

Δειλινό, τελευταία μέρα του Μάη. Ξαφνικά μπαίνει ένας στο καφενείο, ακολουθούμενος από δυο-τρεις άλλους, φωνάζοντας: «Μαχαίρωσε τον πρωθυπουργό μπροστά στα μάτια μας!»

Το προσωπικό και οι πελάτες έμειναν εμβρόντητοι.

– Τρομερό! Τον ξεκοίλιασε! Τον πήρε ο λοχίας της Φρουράς και τον πήγε στο ιατρείο της Βουλής.

– Πού; Πώς;

– Μπροστά στις σκάλες της Βουλής. Σταματάει η άμαξά του, πάει ένας ανοίγει την πόρτα, βγαίνει με τη ρεντιγκότα και το γκριζό ψηλό καπέλο του ο Δηλιγιάννης, κάνει να προχωρήσει και ξαφνικά βγάζει μαχαίρι εκείνος και του το μπηγεί στην κοιλιά. Τρέκλισε και έπεσε προς τα πίσω.

– Τρέξαμε και τον πλακώσαμε στο ξύλο το φονιά αλλά ήρθε ο φρουρός. Τον συνέλαβε και του 'πε:

«Τι έκανες μωρέ;» Και κείνος λέει: «Έκλεισε τα χαρτοπαιγνια και ψόφησα από την πείνα».

– Εγώ τον ξέρω. Είν' μανιώδης χαρτοπαίχτης. Δούλευε θυρωρός και μπράβος στη λέσχη του Μητσέα πριν κλείσει. Κωσταγερακάρη τον λένε. Έχει πέντε-έξι ανήλικα παιδιά. Είναι από τη Λακωνία. Του το φύλαγε μανιάτικο του Δηλιγιάννη που έκλεισε τα χαρτοπαιγνια.

– Ψηλός, μαυριδερός και κακοντυμένος με ξεθωριασμένα κόκκινα ρούχα, είναι.

Μπήκαν και άλλοι αυτόπτες μάρτυρες μιλώντας φωναχτά για το φονικό. Το προσωπικό επέστρεψε στην υπηρεσία του και ο γνωστός πελάτης με τη ρεντιγκότα και τα ματογυάλια, ο λεγόμενος «προφέσορας», που πρόσφερε εθελοντικά τις γνώσεις του, πήρε το λόγο:

– Όπως γνωρίζετε, αγαπητοί μου, κύριοι, ο Θεόδωρος Δηλιγιάννης υπήρξε «εκφραστής των συμφερόντων των παλιών τζακιών και αρνητής των νέων προοδευτικών ιδεών». Γεννήθηκε το 1820. Σπούδασε νομικά και άρχισε να πολιτεύεται το 1862. Ήταν απόγονος της Πελοποννησιακής ιστορικής αρχοντικής οικογένειας των Δελιγιανναίων, με πλούσια πολιτική δράση. Χρημάτισε πέντε φορές πρωθυπουργός. Η κυβέρνησή του ψήφισε πρόσφατα το νόμο που απαγορεύει τη λειτουργία των χαρτοπαικτικών λεσχών, οι οποίες είναι μάστιγα για την εποχή μας. Σήμερα έχουν κλείσει σχεδόν όλες.

Το ακροατήριο τον ευχαρίστησε χτυπώντας παλαμάκια.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή